

Voorontwerp van wet tot wijziging van het Wetboek van de Belgische Nationaliteit

Samenvatting

Het voorliggend ontwerp sluit aan bij de vorige wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit bij de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I).

Vanuit dat oogpunt streeft dit ontwerp de volgende doelstellingen na.

1. De verwerving van de Belgische nationaliteit moet migratieneutraler worden gemaakt.

Deze doelstelling worden in het Wetboek van de Belgische verwezenlijkt door het invoeren van de volgende wijzigingen :

1° De kandidaat-Belgen die een aanvraag of een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit willen indienen, zullen voortaan verplicht in België moeten verblijven met een wettelijke verblijfsvergunning.

2° De toegangsvoorwaarden voor bepaalde procedures van nationaliteitsverkrijging zijn aanzienlijk verstrengd:

- voortaan wordt een nieuwe verblijfsvoorwaarde van 3 jaar ononderbroken wettelijk verblijf in België vereist voor de personen die een nationaliteitsverklaring indienen op basis van hun afstamming ten aanzien van een Belgische ouder of adoptant (artikel 4 van het ontwerp)
- voor de personen die een verklaring door nationaliteitskeuze afleggen op grond van de artikelen 13 en 14, wordt de verblijfsvoorwaarde opgetrokken van 1 jaar naar 3 jaar (artikel 5 van het ontwerp).
- De verkrijging van de Belgische nationaliteit door naturalisatie wordt op drie vlakken hervormd:
 - In hoofde van de vreemdeling wordt voortaan een verblijf van onbeperkte duur vereist. De vereiste van een onbeperkt verblijf geldt enkel op het ogenblik van de aanvraag.

Avant-projet de loi portant modification du Code de la Nationalité belge.

Résumé

Le présent projet s'inscrit dans l'esprit de la précédente réforme du Code de la nationalité belge introduite par la loi portant des dispositions diverses du 27 décembre 2006 (I).

Dans cette optique, le présent projet poursuit les objectifs suivants :

1. L'obtention de la nationalité doit être rendue plus neutre en terme migratoire.

Cet objectif se traduit concrètement dans le Code de la Nationalité belge par l'introduction des modifications suivantes :

1° Les candidats à la nationalité belge désireux de souscrire une demande ou une déclaration d'acquisition de nationalité, devront désormais obligatoirement résider en Belgique sous le couvert d'un séjour légal.

2° Les seuils d'accès de certaines procédures d'acquisition de la nationalité sont sensiblement relevés :

- une nouvelle condition de résidence légale et ininterrompue de trois années en Belgique est désormais exigée pour les personnes qui effectuent une déclaration de nationalité en raison de leur filiation à l'égard d'un auteur ou d'un adoptant belge (article 4 du projet).
- Pour les personnes qui effectuent une déclaration d'option fondée sur les articles 13 et 14 CNB, le délai de résidence passe de douze mois à trois années (article 5 du projet).
- la naturalisation est quant à elle réformée sous trois aspects :
 - un séjour illimité est désormais exigé dans le chef de l'étranger. La condition de séjour illimité ne s'applique qu'au moment de la demande.

- De vereiste verblijfsperiode in België wordt opgetrokken van 3 naar 5 jaar.
- De vreemdeling moet zijn wil tot integratie in zijn onthaalgemeenschap evenals de kennis van één van de landstalen aantonen.

3° Voor de toekenning van de Belgische nationaliteit door "collectief effect" is voortaan vereist dat de kinderen in België verblijven op het ogenblik dat de ouder of adoptant Belg wordt.

2. Een aantal sleutelbegrippen en transversale begrippen in het Wetboek van de Belgische nationaliteit dienen te worden verduidelijkt.

Inzonderheid worden drie fundamentele begrippen bedoeld :

1° Het wettelijk verblijf

Het begrip wettelijk verblijf heeft voortaan een welbepaalde inhoud die geldt telkens er van deze voorwaarde sprake is in het kader van de bepalingen betreffende de verkrijging van de Belgische nationaliteit.

Dit ontwerp omschrijft het wettelijk verblijf als elk verblijf dat gedekt is door een wettelijk afgegeven verblijfsdocument met uitzondering van het kort verblijf van hoogstens drie maanden.

Tenslotte wordt eveneens verduidelijkt dat het aldus omschreven wettelijk verblijf onmiddellijk de aanvraag of de verklaring dient vooraf te gaan en tevens moet samengesteld zijn uit periodes die mekaar zonder onderbreking opvolgen met dien verstande dat er geen onderbreking is in geval van afwezigheden van het Belgisch grondgebied van hoogstens zes maanden voor zover die afwezigheden in totaal een zesde van de door het Wetboek vereiste termijn niet overschrijden.

2° Het hoofdverblijf

Dit ontwerp voert uitdrukkelijk een omschrijving in van het begrip "hoofdverblijf", die rechtstreeks werd ontleend aan artikel 4, § 2, van het Wetboek van Internationaal privaatrecht.

3° De werkelijke banden met België

- le délai de résidence en Belgique passe de trois à cinq ans.
- l'étranger doit démontrer sa volonté de s'intégrer dans la société d'accueil ainsi que sa connaissance d'une des langues nationales.

3° En ce qui concerne l'attribution de la nationalité belge par effet collectif, il est désormais requis que les enfants doivent résider en Belgique à la date à laquelle leur auteur ou adoptant devient Belge.

2. Certaines notions « clé » et transversales du Code de la Nationalité belge doivent être clarifiées.

Trois concepts fondamentaux sont visés en particulier :

1° le séjour légal.

Le séjour légal reçoit un contenu précis qui s'applique à chaque fois qu'il est fait référence à cette occurrence du Code dans les dispositions relatives à l'acquisition de la nationalité belge.

Le présent projet définit le séjour légal comme tout séjour couvert par un document de séjour délivré légalement à l'exception du court séjour n'excédant pas trois mois.

Enfin, il est également précisé que le séjour légal tel que défini devra non seulement précéder immédiatement la demande ou la déclaration mais également être constitué de périodes qui se suivent sans interruption étant entendu qu'il n'y aura pas interruption en cas d'absences du territoire belge pour maximum six mois, pour autant que lesdites absences ne dépassent pas au total 1/6 des délais requis par le Code.

2° la résidence principale.

Le présent projet introduit explicitement une définition de la notion de « résidence principale » qui s'inspire directement de la définition donnée par le Code de droit international privé à l'article 4,§2.

3° les attaches véritables avec la Belgique.

Dit begrip dat wordt gehanteerd voor de toepasbaarheid van de regel van de gelijkstelling van verblijf, wordt thans nauwkeurig omschreven door middel van een exhaustieve lijst van (niet-cumulatieve) criteria. Er is sprake van werkelijke banden wanneer minstens aan twee van de in de lijst opgesomde criteria is voldaan.

Er valt op te merken dat voortaan de gelijkstelling van verblijf in het buitenland met verblijf in België enkel geldt voor de verklaringen voorzien in de punten 2° en 3° van artikel 13 WBN en in artikel 16 WBN.

3. De vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit moet worden herzien

Het toepassingsgebied van de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit wordt uitgebreid tot 3 categorieën van personen :

- 1° Zij die veroordeeld werden voor één van de misdrijven die limitatief opgesomd zijn in het ontwerp. Het plegen van deze misdrijven geeft blijk van een duidelijke vijandigheid ten aanzien van de Belgische maatschappij.
- 2° Zij die, op meer algemene wijze, veroordeeld werden voor misdrijven waarvan het plegen onbetwistbaar werd vergemakkelijkt door het bezit van de Belgische nationaliteit.
- 3° Zij die een schijnhuwelijk hebben aangegaan.

Het voorliggend ontwerp biedt aan de strafrechter ten gronde de mogelijkheid zich uit te spreken over de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit ten aanzien van personen die bijzonder zware misdrijven hebben gepleegd (namelijk zij die de delictuele feiten hebben gepleegd die zijn opgesomd in de voornoemde punten 1° en 2°). Daarnaast handhaaft het ontwerp de bevoegdheid van het hof van beroep op het vlak van de vervallenverklaring van de Belgische nationaliteit, enerzijds in het geval dat de persoon in het buitenland werd veroordeeld voor de hogervermelde delictuele feiten en anderzijds voor de gevallen waar de Belgische nationaliteit verkregen werd op basis van een schijnhuwelijk.

Cette notion autour de laquelle s'articule l'applicabilité de la règle de l'assimilation de résidence a fait l'objet d'une définition précise sous la forme d'une liste exhaustive de critères (non cumulatifs). Il y a attaches véritables lorsqu'au moins deux des critères énoncés dans la liste sont remplis.

Il est à noter que la règle de l'assimilation de résidence s'applique désormais uniquement aux déclarations prévues aux points 2° et 3° de l'article 13 ainsi qu'à l'article 16 CNB.

3. La déchéance de la nationalité belge doit être révisée.

Le projet étend le champ d'application de la déchéance à trois catégories de personnes :

- 1° celles qui sont condamnées sur la base d'une des infractions limitativement énumérées par le projet. Ces infractions traduisent une hostilité évidente à l'égard de la société belge.
- 2° celles qui, de manière plus générales, sont condamnées pour des infractions dont la commission a été manifestement facilitée par la possession de la nationalité belge.
- 3° celles qui ont contracté un mariage de complaisance.

Le projet de loi offre au juge pénal du fond la possibilité de se prononcer sur la déchéance de la nationalité belge à l'égard de personnes ayant commis des crimes particulièrement graves (en l'occurrence ceux qui ont commis les faits infractionnels repris précédemment aux points 1° et 2°). Parallèlement, le projet maintient la compétence de la Cour d'appel en matière de déchéance de la nationalité belge d'une part pour les cas où la personne a été condamnée à l'étranger du chef des faits infractionnels susmentionnés et d'autre part pour les cas où la nationalité belge a été acquis sur la base d'un mariage de complaisance.